

ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ирена Цонева Илиева

Институт за държавата и правото при БАН

член на научното жури съгласно Заповед № 1907/18.09.2025 г. на Ректора на ЮЗУ „Н. Рилски“ проф. Николай Марин за назначаване на научно жури за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по Граждански процес в област на висше образование ш.3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление ш.3.6. Право

Кандидат

Милен Томов Маринов

I. Кратки биографични данни

Гл. ас. д-р Милен Томов Маринов е завършил „право“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ през 2013 г. От 2015 г. е адвокат към Адвокатска колегия – Благоевград. Придобива научната и образователна степен „доктор“ в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Н. Рилски“ след успешно защитен дисертационен труд на 7 октомври 2021 г.

Започва преподавателската си дейност в същия университет през 2020 г., като последователно заема академичната длъжност „асистент“ (24.02.2020 - 12.07.2022 г.) и академичната длъжност „главен асистент“ (от 12.07.2022 г. до настоящия момент) в Правно-историческия факултет, катедра „Гражданскоправни науки“.

II. Общо описание на представените материали

В конкурса за „доцент“ по Граждански процес кандидатът Милен Маринов участва с една монография на тема: „Правни аспекти на дигитализацията в гражданския процес“, ISBN 978-954-00-0429-7, Университетско издателство „Неофит Рилски“, 2025, 10 цитирания в различни източници и 4 статии:

1. Изискванията за редовност на исковата молба в производството по Закона за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество, в Правото в 21 век - предизвикателства и перспективи, Сборник с доклади от международната научна конференция, проведена по случай 30 години от създаването на Юридическия факултет на ПУ, Пловдив 13 – 14 октомври 2022 г., том 1, Университетско издателство „П. Хилендарски“, Пловдив, 2023, ISBN 978-619-202-903-6, с. 459 – 466.

ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

2. Статия на тема: „Процесуални действия и актове в електронна форма в гражданския процес в Сборник в памет на проф. Димитър Силяновски, проф. д-р Витали Таджер и проф. д-р Живко Сталев, ISBN 978-954-07-5837-4, Университетско издателство Свети Климент Охридски, 2023 г.;
3. Предсрочна изискуемост на банковите кредити – процесуалноправни аспекти, в Право и общество в (пост)пандемичния свят, Сборник с доклади от научна конференция „Право и общество в (пост)пандемичния свят“, проведена на 9-10 май 2022 г. в Благоевград, по случай 30 години от създаването на Правно-историческия факултет, Благоевград, 2024 г. с. 209 – 220, ISBN 978-954-00-0393-1;
4. Изпирането на пари - правни и практически проблеми в дейността на частноправните субекти, приета за печат в сборник от международна научна конференция „Актуални тенденции и проблеми в областта на борбата с киберпрестъпността, тероризма, тежката и организирана престъпност“, проведена 25.11.- 28.11.2024 г. в гр. Велинград.

Кандидатът отговаря на минималните национални изисквания като към този списък от публикации е добавена и публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" на тема: „Договор за банков кредит на студенти и докторанти“, ISBN 978-954-00-0401-3, Университетско издателство „Неофит Рилски“, 2025. Освен това кандидатът провежда семинарни занятия по „Гражданско процесуално право“, лекции по същата дисциплина и по „Нотариално право“.

Спазени са всички изисквания на процедурата и не ми е известно доказано по законоустановен ред плагиатство в представените от кандидата научни трудове.

Представените в конкурса материали не повтарят тези за придобиване образователната и научна степен „доктор“.

Поради обема на становището ми ще се спра по-подробно на представената монография „Правни аспекти на дигитализацията в гражданския процес“, ISBN 978-954-00-0429-7, Университетско издателство „Неофит Рилски“, 2025 в обем от 208 страници, включително библиографията.

Трудът е структуриран във въведение, четири глави, заключение и библиография. Научният апарат обхваща 196 бележки под линия. Библиографската справка на използваната и цитираната литература съдържа общо 88 заглавия, от които 33 на чужди езици и 61 източника-съдебна практика.

Монографията има за предмет на изследване подбрани аспекти на електронното правосъдие и неговата позитивноправна уредба чрез измененията в ГПК от ДВ брой 110 от 29.12.2020 г., в сила от 30.06.2021 г. Темата е изключително актуална и както сочи авторът поставя проблеми, най-често породени от трудностите, пред които се изправя съдебната практика по конкретни граждански или търговски дела.

ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

В увода М. Маринов очертава актуалността на изследването, неговата цел - да представи един цялостен преглед и анализ на актуалната правна рамка, уреждаща процесуалните действия, които могат да бъдат извършвани от съда и страните в електронна форма, както и издаването на съдебните актове в тази форма.

В Глава Първа, озаглавена „Дигитализацията в Гражданския процес – цели, предмет и очаквани резултати“ се проследява началото на дигитализацията в гражданския процес, датиращо то 2016 г., когато се въвежда общата правна уредба на процесуалните действия в електронна форма в българското правораздаване, влезли в сила през 2019 г.

М. Маринов извежда на преден план предимствата на електронното правосъдие: повишаване на бързината на процеса, по-голям достъп и закрила на „слабата страна“, процесуалната икономия, предимствата на електронното призоваване и връчване на книжа, на достъпа до електронното досие. Прави впечатление балансирания подход на автора при преценката на тези предимства и подкрепата за становището, че електронното правосъдие трябва да се придържа към вече утвърдените ценности на правосъдната система като независимост, отговорност, безпристрастност и прозрачност. (с. 14).

В тази част е изследван катализиращия ефект на пандемията от СОВИД-19 върху дигитализацията в гражданския процес, довели до приемането на текстовете на Глава единадесета „а“ от ГПК – „Процесуални действия и актове в електронна форма“, наред с другите изменения в ГПК, засягащи тази тематика. Проследена е и подзаконовата уредба в Наредба № 6 от 03.08.2017 г. за извършване на процесуални действия и удостоверителни изявления в електронна форма и последните ѝ изменения от 2025 г., както и създаването и поддържането на единен портал за електронно правосъдие (ЕПЕП).

Проследени са други изменения като създаването на „електронно дело“, както и новите легални дефиниции в ЗСВ и критичният им анализ (с. 31 – 39). Тук откриваме пълен анализ на разпоредбите на Глава Единадесет „а“ ГПК, както и разсъжденията на автора за AI4J – Artificial Intelligence for Justice. Без да отрича полезността от въвеждането на Изкуствен интелект в правораздаването М. Маринов изказва обосновано становище, че той не може да замени вътрешното убеждение на съдията и преценката на доказателствата от човек, както и инстанционния контрол.

ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

Глава Втора е озаглавена „Процесуални действия в електронна форма, извършвани от съда и страните в гражданския процес“. В нея авторът разглежда процесуалните действия, извършвани от страните и съда в устна форма, за които ГПК предвижда и видеоконференцията. Следва да се отбележи, че изложението е подкрепено с релевантна съдебна практика. Интерес представлява частта относно недобросъвестно извършване на процесуални действия (с. 56) и тази относно извършването на процесуални действия в електронен формат (с. 63 и сл.), както и за сигурността на електронната среда в светлината на изискванията за защита на личните данни (с.70). М. Маринов се спира на важната зависимост на юридическите процесуални действия от специфичните технически изисквания за тяхното извършване (потребителските интерфейси и протоколи за достъп, технологичните стандарти на които трябва да отговарят информационните системи и изискванията към интернет сайтовете на органите на съдебната власт, различните видове електронна среда).

Глава Трета е озаглавена „Актове на съда в електронна форма в гражданския процес“. Изложението в тази част няма за цел да представи в пълнота правната природа на съдебните актове и техните видове, а извежда само тези характеристики, които следва да се вземат предвид при издаване на съдебни актове в електронен формат. Авторът извежда чрез анализ съдебните актове, които по силата на закон се постановяват в съдебно заседание и следователно не могат да са в електронен формат. След това логически правилно М. Маринов извежда няколко категории изисквания, на които следва да отговарят съдебните актове, издавани в електронна форма. Направен е обоснован извод, че „... правилата и стандартите за издаване на съдебните актове в ЕФ, извън общите правила на ГПК, изразяват законодателния стремеж за детайлно уреждане на стъпките по постановяване на съдебния акт, средата, в която същият се постановява и софтуерните механизми, които да бъдат използвани за неговото постановяване“ (с. 139). Анализирани са и други документи, издавани от съда в електронна форма, както и пороците на тези актове и правните последици от тях.

Глава Четвърта е посветена на други аспекти на дигитализацията на гражданския процес: връчване на книжа и съобщения; допускане, събиране и съхраняване на доказателства и провеждане на съдебни заседания в електронна среда.

Заключението обобщава направените в хода на изследването изводи и отново откроява балансирания подход на автора в изследваната материя. М. Маринов застъпва виждането, че положителните страни на електронното правосъдие следва да се въвеждат при зачитане на същината на съдебното производство и неговите основни принципни положения.

III. Оценка на научните и практически резултати и приноси на хабилитационния труд.

Основният принос на монографичния труд е в избора на темата, която е особено актуална и с голяма практическо приложение. Безспорно електронното правораздаване

ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

ще се развива и разширява, но авторът подхожда към процеса критично и с оглед спазване на основните принципи на гражданския процес.

Поради това трудът представлява едно от първите цялостни изследвания на правната уредба на дигитализацията в гражданския процес. Другият научен принос е балансираният подход на автора към процеса на дигитализация и традиционното правораздаване.

Проследен е процеса на въвеждане на нормативната уредба на дигитализацията в нашето законодателство.

Ясно са очертани изключенията, в които електронната форма за извършване на определени процесуални действия е недопустима (чл. 102а и чл. 102е от ГПК).

Анализът на действащата правна уредба за издаване на съдебни актове в електронна форма и евентуалните пороци представлява друг принос на труда.

Високо оценявам частта, посветена на използването на изкуствен интелект и съпоставката му с целите и принципите на гражданското правораздаване, посочването на хипотезите, когато той не е приложим (делата, свързани с домашно насилие и хипотезите, когато се решават въпросите относно най-добрия интерес на детето и др.).

Принос представлява дефинирането на процесуалните действия в електронна форма и съпоставянето им със съдебните заседания, провеждани в електронна среда

Достойнство на дисертационния труд са многото обосновани изводи: например на с. 40, заключенията на с. 105 – 113 (изложението кои процесуални действия не могат да бъдат извършвани в електронен формат), както и идентифицираните трудности

Многобройни са практическите изводи, които биха били много полезни на практикуващите юристи.

Представените в процедурата статии доказват траен и последователен интерес на автора в областта на гражданския процес.

IV. Критични бележки и препоръки

Основната ми критична бележка към монографията е свързана със структурата. Налице е известен дисбаланс като Глава Четвърта е относително по-малка в сравнение с останалите. Би могло да се оформят по-отчетливо параграфи вътре в самото изложение, което да улесни читателя.

Има доста техническа терминология, която би могло да се обясни на по-достъпен език. Всичко това не намалява научните достойнства на монографията.

ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

V. Заключение:

Представената научна продукция на д-р Милен Маринов в материята на гражданския процес, дава основание за преценка за съответствието ѝ с изискванията на ЗРАСРБ, както и способността на кандидата в конкурса да избира за разработване важни и актуални проблеми с практическо значение.

Имайки предвид гореизложеното и на основание чл. 24 от Раздел III на ЗРАСРБ, чл. 53, ал 1 от ППЗРАСРБ убедено изразявам становището си пред настоящето научно жури в подкрепа на кандидатурата на д-р Милен Томов Маринов за заемане на академична длъжност „доцент” в Югозападния университет „Неофит Рилски“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (Гражданскопроцесуално право).

София, 17.11.2025 г.

проф. д-р Ирена Илиева

OPINION

by Prof. Irena Tsoneva Ilieva, PhD

Institute of State and Law at the Bulgarian Academy of Sciences

member of the academic jury pursuant to Order No. 1907/18.09.2025 of the Rector of South-West University “N. Rilski”, Prof. Nikolay Marin, for the appointment of an academic jury for conducting a competition for occupying the academic position of “Associate Professor” in Civil Procedure in the field of higher education area 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.6. Law

Candidate:

Milen Tomov Marinov

I . Brief biographical data

Chief Assistant Milen Tomov Marinov, PhD graduated in “Law” at South-West University “Neofit Rilski” in 2013. Since 2015 he has been an attorney-at-law with the Blagoevgrad Bar Association. He obtained the educational and scientific degree “Doctor” at the Faculty of Law and History of South-West University “Neofit Rilski” after successfully defending his doctoral dissertation on 7 October 2021. He began his teaching activity at the same university in 2020, successively holding the academic position of “Assistant” (24.02.2020 – 12.07.2022) and the academic position of “Chief Assistant” (from 12.07.2022 to the present) at the Faculty of Law and History, Department of Civil Law Studies.

II. General description of the submitted materials

In the competition for “Associate Professor” in Civil Procedure, the candidate Milen Marinov participates with one monograph entitled “Legal Aspects of Digitalisation in Civil Procedure”, ISBN 978-954-00-0429-7, Neofit Rilski University Press, 2025, 10 citations in various sources, and 4 articles:

1. “Requirements for the regularity of the statement of claim in proceedings under the Law on Counteraction to Corruption and Forfeiture of Illegally Acquired Property”, in Law in the 21st Century – Challenges and Perspectives, Collection of papers from the international scientific conference held on the occasion of the 30th anniversary of the establishment of the Faculty of Law of Plovdiv University, Plovdiv, 13–14 October 2022, Volume 1, Paisii Hilendarski University Press, Plovdiv, 2023, ISBN 978-619-202-903-6, pp. 459–466.

2. Article on the topic: “Procedural actions and acts in electronic form in civil procedure”, in Collection in memory of Prof. Dimitar Silyanovski, PhD, Prof. Vitali Tadjer, PhD and Prof. Zhivko Stalev, PhD ISBN 978-954-07-5837-4, St. Kliment Ohridski University Press, 2023.

3. “Acceleration of bank loans – procedural-law aspects”, in Law and Society in the (Post)Pandemic World, Collection of papers from the scientific conference “Law and Society in the (Post)Pandemic World”, held on 9–10 May 2022 in Blagoevgrad, on the occasion of the 30th anniversary of the establishment of the Faculty of Law and History, Blagoevgrad, 2024, pp. 209–220, ISBN 978-954-00-0393-1.

4. “Money laundering – legal and practical issues in the activity of private-law entities”, accepted for publication in the collection from the international scientific conference “Current Trends and Problems in the Field of Combating Cybercrime, Terrorism, Serious and Organised Crime”, held 25.11–28.11.2024 in the town of Velingrad.

The candidate meets the minimum national requirements, and to this list of publications a book published on the basis of the defended dissertation for the award of the educational and scientific degree “Doctor” has been added, entitled “Student and Doctoral Bank Loan Agreement”, ISBN 978-954-00-0401-3, Neofit Rilski University Press, 2025. In addition, the candidate conducts seminar classes in “Civil Procedural Law”, lectures in the same discipline, and in “Notarial Law”.

All procedural requirements have been complied with, and I am not aware of any proven plagiarism, established under the legally prescribed procedure, in the scientific works submitted by the candidate.

The materials submitted in the competition do not duplicate those for obtaining the educational and scientific degree “Doctor”.

Due to the scope of this opinion, I will dwell in greater detail on the submitted monograph “Legal Aspects of Digitalisation in Civil Procedure”, ISBN 978-954-00-0429-7, Neofit Rilski University Press, 2025, comprising 208 pages including the bibliography.

The work is structured into an introduction, four chapters, a conclusion and a bibliography. The scholarly apparatus contains 196 footnotes. The bibliographical reference list of the used and cited literature contains a total of 88 titles, of which 33 in foreign languages and 61 sources of judicial practice.

The monograph examines selected aspects of electronic justice and its positive-law regulation through the amendments to the Code of Civil Procedure in State Gazette No. 110 of 29.12.2020, in force as of 30.06.2021. The topic is extremely timely and, as the author points out, raises issues most often arising from the difficulties faced by judicial practice in concrete civil or commercial cases.

In the introduction, M. Marinov outlines the topicality of the study and its aim — to present a comprehensive overview and analysis of the current legal framework governing the procedural actions that may be performed by the court and the parties in electronic form, as well as the issuance of judicial acts in such form.

In Chapter One, entitled “Digitalisation in Civil Procedure – aims, subject and expected results”, the beginning of digitalisation in civil procedure is traced, dating from 2016, when the general legal framework of procedural actions in electronic form was introduced into Bulgarian adjudication, entering into force in 2019.

M. Marinov brings to the foreground the advantages of electronic justice: increasing the speed of the process, greater access and protection of the “weaker party”, procedural economy, the advantages of electronic summons and service of documents, and access to the electronic case file. The author’s balanced approach in assessing these advantages is noteworthy, as is the support for the view that electronic justice must adhere to the already established values of the justice system such as independence, accountability, impartiality and transparency (p. 14).

This part examines the catalysing effect of the COVID-19 pandemic on digitalisation in civil procedure, which led to the adoption of the texts of Chapter Eleven “a” of the Code of Civil Procedure — “Procedural actions and acts in electronic form”, along with other amendments to the Code concerning this matter. The subordinate legislation in Ordinance No. 6 of 03.08.2017 on the performance of procedural actions and certifying statements in electronic form and its most recent amendments of 2025 is also traced, as well as the creation and maintenance of the Unified Portal for Electronic Justice.

Other amendments are also traced, such as the creation of the “electronic case”, as well as the new legal definitions in the Judicial System Act and their critical analysis (pp. 31–39). Here we find a full analysis of the provisions of Chapter Eleven “a” of the Code of Civil Procedure, as well as the author’s reflections on AI4J – Artificial Intelligence for Justice. Without denying the usefulness of introducing artificial intelligence in adjudication, M. Marinov expounds a well-reasoned view that it cannot replace the judge’s inner conviction and human assessment of the evidence, nor the system of appellate review.

Chapter Two is entitled “Procedural actions in electronic form performed by the court and the parties in civil procedure”. The author discusses the procedural actions performed by the parties and the court in oral form, for which the Code provides for videoconferencing. It should be noted that the exposition is supported by relevant judicial practice. Of interest is the part concerning the abusive performance of procedural actions (p. 56), and that concerning the performance of procedural actions in electronic format (p. 63 ff.), as well as the security of the electronic environment in light of personal data protection requirements (p. 70). M. Marinov examines the important dependence of legal procedural actions on the specific technical requirements for their performance (user interfaces and access protocols, the technological standards required for information systems, and the requirements for the websites of judicial authorities, various types of electronic environment).

Chapter Three is entitled “Acts of the court in electronic form in civil procedure”. The exposition in this part does not aim to present exhaustively the legal nature of judicial acts and their types, but highlights only those characteristics that must be taken into account when issuing judicial acts in electronic format. Through analysis, the author identifies the judicial acts which, by law, are rendered in a court hearing and therefore cannot be in electronic format. He then logically derives several categories of requirements that judicial acts issued in electronic form must satisfy. A well-reasoned conclusion is made that “... the rules and standards for issuing judicial acts in EF, apart from the general rules of the Code of Civil Procedure, express the legislative aspiration for detailed regulation of the steps in rendering the judicial act, the environment in which it is rendered, and the software mechanisms to be used for its rendering” (p. 139). Other documents issued by the court in electronic form are analysed, as well as the defects of such acts and their legal consequences.

Chapter Four is devoted to other aspects of digitalisation of civil procedure: service of documents and communications; admission, gathering and preservation of evidence; and holding court hearings in an electronic environment.

The conclusion summarises the findings made in the course of the study and once again highlights the author’s balanced approach to the examined subject matter. M. Marinov maintains the view that the positive aspects of electronic justice should be introduced while respecting the essence of judicial proceedings and their fundamental principles.

III. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the habilitation work.

The main contribution of the monographic work lies in the choice of topic, which is particularly relevant and of great practical application. Undoubtedly, electronic adjudication will continue to develop and expand, but the author approaches the process critically and with regard to compliance with the fundamental principles of civil procedure.

For this reason, the work represents one of the first comprehensive studies of the legal regulation of digitalisation in civil procedure. Another scientific contribution is the author's balanced approach to the process of digitalisation and traditional adjudication.

The process of introducing the legal framework of digitalisation into our legislation has been traced.

The exceptions in which the electronic form for performing certain procedural actions is inadmissible (Art. 102a and Art. 102e of the Code of Civil Procedure) are clearly outlined.

The analysis of the applicable legal framework for issuing judicial acts in electronic form and the possible defects represents another contribution of the work.

I highly value the part devoted to the use of artificial intelligence and its comparison with the aims and principles of civil adjudication, and the indication of the hypotheses in which it is not applicable (cases related to domestic violence and those where issues concerning the best interest of the child are resolved, among others).

A contribution is the definition of procedural actions in electronic form and their comparison with court hearings conducted in an electronic environment.

A merit of the work are the many well-reasoned conclusions: for example on p. 40, the conclusions on pp. 105–113 (the exposition of which procedural actions cannot be performed in electronic format), as well as the difficulties identified.

Numerous are the practical conclusions which would be very useful to practising lawyers.

The articles submitted in the procedure demonstrate the author's lasting and consistent interest in the field of civil procedure.

IV. Critical remarks and recommendations

My main critical remark concerning the monograph is related to its structure. There is a certain imbalance, as Chapter Four is relatively shorter compared to the others. More clearly outlined paragraphs within the exposition could be provided, which would facilitate the reader.

There is extensive technical terminology, which could be explained in a more accessible language. None of this diminishes the scholarly merits of the monograph.

V. Conclusion

The scientific output presented by Dr. Milen Marinov in the field of civil procedure provides grounds for assessing its conformity with the requirements of the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ADASRB), as well as the candidate's ability in the competition to choose for development important and topical issues of practical significance.

In view of the above and on the basis of Article 24 of Section III of Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and Article 53, paragraph 1 of the Implementing Regulations of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, I firmly express before the present academic jury my opinion in support of the candidacy of Dr. Milen Tomov Marinov for occupying the academic position of "Associate Professor" at South-West University "Neofit Rilski" in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.6. Law (Civil Procedural Law).

Sofia, 17.11.2025 г.

prof. Irena Ilieva, PhD